ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 20.12.2007
COM(2007) 846 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

όσον αφορά τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, και η οποία υποβάλλεται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 14 παράγραφος 3 της οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

όσον αφορά τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, και η οποία υποβάλλεται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 14 παράγραφος 3 της οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Στην οδηγία 93/109/ΕΚ του Συμβουλίου[1] ορίζονται οι λεπτομερείς κανόνες οι οποίοι διέπουν την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι.

Στο άρθρο 14 παράγραφος 3 της οδηγίας προβλέπεται ότι, 18 μήνες πριν από κάθε διεξαγωγή εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση με την οποία εξακριβώνεται εάν εξακολουθούν ή όχι να ισχύουν οι λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση, στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και προτείνει, ενδεχομένως, κατάλληλες προσαρμογές.

Οι προσεχείς εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που διοργανώνονται στα 27 κράτη μέλη της Ένωσης, πρόκειται να λάβουν χώρα τον Ιούνιο του 2009. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει την προαναφερόμενη έκθεση τον Δεκέμβριο 2007.

Το μόνο κράτος μέλος που έχει ζητήσει παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης είναι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου. Κανένα από τα δύο κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τις τελευταίες εκλογές του 2004 δεν ζήτησε την εν λόγω παρέκκλιση

Οι λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση της παρέκκλισης στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου ελέγχθηκαν, ενόψει των εκλογών του 2004, από την Επιτροπή η οποία, στην έκθεση της 27ης Ιανουαρίου 2003[2], είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι λόγοι ήταν έγκυροι και, κατά συνέπεια, δεν χρειαζόταν να προτείνει προσαρμογές.

---

[1] Οδηγία 93/109/ΕΚ του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 1993 για τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι (Ε L 329, 31.12.1993, σ. 34).

[2] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά τη χορήγηση παρέκκλισης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, και η οποία υποβάλλεται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 14 παράγραφος 3 της οδηγίας 93/109/ΕΚ σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – COM(2003)31 τελικό.

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να εξακριβωθεί εάν εξακολουθούν ή όχι να ισχύουν οι λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση της εν λόγω παρέκκλισης στο Λουξεμβούργο και, ενδεχομένως, να προτείνει την πραγματοποίηση προσαρμογών.

2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Στο άρθρο 19 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζεται ότι κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος[3] έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Το δικαίωμα αυτό ασκείται με την επιφύλαξη των λεπτομερέστερων διατάξεων που θεσπίζει το Συμβούλιο. Οι διατάξεις αυτές μπορούν να προβλέπουν παρεκκλίσεις όταν αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων σε ένα κράτος μέλος.

Οι λεπτομερέστερες διατάξεις όσον αφορά την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θεσπίστηκαν με την προαναφερόμενη οδηγία. Στο άρθρο 3 ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο το οποίο, κατά την ημέρα αναφοράς:

α) είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 της συνθήκης·

β) χωρίς να έχει την ιθαγένεια του κράτους μέλους κατοικίας του, συγκεντρώνει, κατά τα λοιπά, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η νομοθεσία του κράτους μέλους της κατοικίας του εξαρτά το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι των υπηκόων του,

έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στο κράτος μέλος της κατοικίας του κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αν δεν έχει κηρυχθεί έκπτωτο των δικαιωμάτων αυτών δυνάμει των άρθρων 6 και 7. Αυτός ο εκλογέας ονομάζεται "κοινοτικός εκλογέας", ενώ ο υποψήφιος ονομάζεται "κοινοτικός εκλόγιμος".

3. ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 14 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η οδηγία επιτρέπει την εισαγωγή εξαιρέσεων ως προς τη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των εκλογέων που έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους και των εκλογέων που δεν την έχουν, σε περίπτωση που αυτό δικαιολογείται λόγω ειδικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει αυτό το κράτος μέλος. Τούτο ισχύει όταν το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό τον μέσο όρο στο επίπεδο της Ένωσης.

Η παρέκκλιση προβλέπεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο και ορίζει ότι εάν το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος χωρίς να έχουν την ιθαγένεια του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει το 20% του

[3] Εφεξής αναφέρεται ως "πολίτης της Ένωσης μη υπήκοος".

συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν σε αυτό, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί, κατά παρέκκλιση των άρθρων 3, 9 και 10:

α) να επιφυλάσσει το δικαίωμα του εκλέγειν στους κοινοτικούς εκλογείς που κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος επί μια ελάχιστη χρονική περίοδο, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη·

β) να επιφυλάσσει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στους κοινοτικούς εκλόγιμους που κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος επί μια ελάχιστη χρονική περίοδο, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα έτη.

Εντούτοις, οι κοινοτικοί εκλογείς και εκλόγιμοι οι οποίοι, λόγω του ότι κατοικούν εκτός του κράτους μέλους καταγωγής τους ή λόγω της διάρκειας αυτής της κατοικίας τους, δεν έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν ή του εκλέγεσθαι σε αυτό το κράτος καταγωγής τους, δεν υπόκεινται στους ως άνω όρους της διάρκειας κατοικίας.

4. ΟΙ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Το μόνο κράτος μέλος το οποίο ζήτησε να επωφεληθεί από την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 είναι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου. Η νομοθεσία του κράτους αυτού προβλέπει ότι, για να είναι εκλογείς στις εκλογές, οι πολίτες άλλου κράτους μέλους της Ένωσης πρέπει να έχουν την κατοικία τους στο Μεγάλο Δουκάτο και να έχουν κατοικήσει σε αυτό, τη στιγμή της αίτησης εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, τουλάχιστον επί πέντε έτη[4]. Όσον αφορά το δικαίωμα του εκλέγεσθαι, για να είναι σε θέση να ασκήσουν το εν λόγω δικαίωμα οι πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν την λουξεμβουργιανή ιθαγένεια οφείλουν να έχουν την κατοικία τους στο έδαφος του εν λόγω κράτους και να έχουν κατοικήσει σε αυτό, τη στιγμή της υποβολής των υποψηφιοτήτων, επί πέντε έτη[5]

Η νομοθεσία του Λουξεμβούργου προβλέπει επίσης ότι οι κοινοτικοί εκλογείς και εκλόγιμοι οι οποίοι, λόγω του ότι κατοικούν εκτός του κράτους μέλους καταγωγής τους ή λόγω της διάρκειας αυτής της κατοικίας τους, δεν έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν ή, αντίστοιχα, του εκλέγεσθαι σε αυτό το κράτος καταγωγής τους, δεν υπόκεινται στους ως άνω όρους της διάρκειας κατοικίας.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ Η ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ

Στο άρθρο 14 παράγραφος 1 προβλέπεται ότι οι όροι που πρέπει να πληρούνται για τη χορήγηση παρέκκλισης, είναι ότι "το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του και έχουν την ηλικία ψήφου υπερβαίνει το 20% του συνόλου των πολιτών της Ένωσης που έχουν την ηλικία ψήφου και κατοικούν σε αυτό".

---

[4] Άρθρο 3 παράγραφος 5 του τροποποιημένου εκλογικού νόμου της 18ης Φεβρουαρίου 2003.

[5] Άρθρο 285 παράγραφος 4 του τροποποιημένου εκλογικού νόμου της 18ης Φεβρουαρίου 2003.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 14, η δεύτερη περίοδος ορίζει ότι τα κράτη μέλη που θεσπίζουν διατάξεις κατά παρέκκλιση σύμφωνα με την παράγραφο 1, υποβάλλουν στην Επιτροπή όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Οι αρχές του Λουξεμβούργου, με επιστολή της 26ης Οκτωβρίου, κοινοποίησαν στην Επιτροπή τα αναγκαία στοιχεία, από τα οποία συνάγεται ότι, την 1η Ιανουαρίου 2007, ο αριθμός πολιτών της Ένωσης, οι οποίοι είχαν την ηλικία ψήφου και κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του, ήταν 135.400 άτομα, ενώ ο συνολικός αριθμός πολιτών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων με ιθαγένεια του Λουξεμβούργου, οι οποίοι είχαν την ηλικία ψήφου και κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο, ήταν 357.500 άτομα.

Κατά συνέπεια, το ποσοστό των πολιτών της Ένωσης, που κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο χωρίς να έχουν την ιθαγένειά του, ανερχόταν στο 37,87% του συνολικού αριθμού πολιτών της Ένωσης που είχαν την ηλικία ψήφου και κατοικούσαν στο Λουξεμβούργο την 1η Ιανουαρίου 2007. Το ποσοστό αυτό υπερβαίνει σαφώς το κατώφλι που ορίζεται στην οδηγία, δηλαδή το 20% και δεν υπάρχει κανένας λόγος να υποτεθεί ότι η κατάσταση έχει αλλάξει έκτοτε.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου παρέκκλισης δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 2 της συνθήκης και του άρθρου 14 παράγραφος 1 της οδηγίας, εξακολουθούν να ισχύουν. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν είναι αναγκαίο να προτείνει καμία προσαρμογή στις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας του Λουξεμβούργου.